

LBRIS

We know
books

Andrei Drăgulescu

ÎNȚELEPCIUNE ȘI HAR

Un ghid al preotesei în Biserica Ortodoxă

Făgăraș, 2026

O chemare tainică: preoteasa în Biserica Ortodoxă / 5

1. Preoteasa în umbră / 9

**2. Repere istorice și modele ale slujirii
feminine în Biserică / 13**

3. Semnificația titlului de preoteasă / 29

4. Pregătirea pentru a fi preoteasă / 32

**5. Provocările și îndatoririle preotesei în
viața cotidiană alături de preot / 52**

6. Calitățile preotesei / 86

7. Rolul preotesei / 107

8. Copiii / 131

9. Văduvia / 150

**10. Mărturii, experiențe și sfaturi de la
preotese pentru preotese / 156**

11. Modele de preotese din România / 179

12. Concluzii / 209

Bibliografie / 215

Despre autor / 221

Consultant, redactor și DTP: preoteasa Natalia Corlean

© Editura Agaton, 2026

Tel/fax: 0268/211290; 0740/798366

e-mail: comenzi@agaton.ro

www.agaton.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DRĂGULINESCU, ANDREI

Înțelepciune și har : un ghid al preotesei în Biserica Ortodoxă / Andrei Drăgulescu. - Făgăraș : Editura Agaton, 2026

Conține bibliografie

ISBN 978-630-6696-32-1

2

O chemare tainică: preoteasa în Biserica Ortodoxă

Cu câteva luni în urmă, părintele meu duhovnic mi-a spus că pe piața de carte duhovnicească se simte lipsa unei lucrări dedicate preoteselor. Nu cunoșteam nici eu o astfel de carte. Ulterior, după ce am căutat mai mult, am descoperit că există totuși câteva, însă mult prea puține: „Bucuria de a sluji: Gânduri pentru preoteasa și pentru femeia ortodoxă” scrisă de preoteasa Juliana Schmemann (o carte de mici dimensiuni: doar 76 de pagini); „Sfaturi și îndrumări utile pentru preotese” scrisă de preoteasa Liliana Lupu (o carte mai recentă, din 2021, de dimensiuni puțin mai mari: 144 de pagini, editată de Episcopia Ortodoxă Română din America, pe care însă nu am găsit-o în librăriile ortodoxe din România, ci doar online); „Femei biblice și o preoteasă model” de părintele Nicolae Streza și, în sfârșit, „Dragostea părintească de la Cinciș: părintele Crăciun și preoteasa Anișoara Opre”. Iar în limba engleză „Presbytera: The Life, Mission, and Service of the Priest’s Wife”, scrisă de preoteasa Athanasia Papademetriou. În afara lor, doar câteva scurte capitole de carte (ca de exemplu în cartea lui Danion Vasile, „Noi sfinți preoți de mir”, capitolul intitulat „Gânduri despre Crucea preotesei...”) și mai multe articole în limba română și în engleză, pe care le-am găsit în diferite reviste teologice și pe internet.

Oricum, dacă despre lucrarea preotului există sute și poate mii de cărți, preoteasa a rămas în umbră, deși rolul ei este unul esențial, și sunt mult prea puține materiale care să scoată în evidență rolul și lucrarea preotesei în Biserica Ortodoxă. De aceea, mi-a spus părintele duhovnic, ar fi foarte necesară o astfel de carte. Am fost cu totul de acord.

Apoi însă părintele a adăugat ceva ce m-a surprins: mi-a dat ascultarea să scriu *eu* o astfel de carte. Am primit această ascultare ca pe un îndemn de a aduna experiențe, de a da glas unor realități trăite și de a oferi un cadru de reflecție asupra slujirii preotesei în viața Bisericii.

Am găsit încurajare citind capitolul intitulat „Gânduri despre Crucea preotesei...”, scris de Danion Vasile, care, la fel ca mine, a absolvit Facultatea de Teologie. Probabil a simțit ceea ce am simțit și eu atunci când a alcătuit acel capitol cu recomandări pentru preotese. El scria că, într-adevăr, de obicei, cei înțelepți oferă sfaturi celor mai puțin înțelepți. Însă, continua Danion Vasile:

„Cei cu adevărat înțelepți nu se simt jigniți nici dacă primesc sfaturi de la cei mai puțin înțelepți decât ei. De aceea nădăjduiesc ca rândurile mele să nu fie citite cu un aer de superioritate de către preotesele cărora mă adresez. Scriu mai ales pentru faptul că, terminând Facultatea de Teologie, mulți dintre colegii mei au devenit preoți; soțiile lor sunt acum preotese. În urma discuțiilor pe care le-am avut cu unii dintre colegi atât înainte, cât și după nunta lor, observam împreună că în zilele noastre foarte mulți preoți sunt trași înapoi de către soțiile lor, că focul râvnei unor slujitori ai altarului este aproape stins după ani de zile de căsnicie. Poate vor fi și vreunii creștini care se vor folosi de acest articol, căci, înțelegând cum ar trebui să fie o preoteasă, le vor ajuta pe preotesele de care sunt apropiați să își înțeleagă chemarea.” (DV, pp. 213-214)

Consider că inițiativa lui Danion Vasile și-a atins ținta și a folosit celor cărora li se adresează. După cum scria și părintele Vasile Stelian Anca într-un articol intitulat „Binecuvântarea de a fi preoteasă”:

„Se vorbește prea puțin despre preoteasă și rolul ei major în parohie, fiind oarecum eclipsată de prezența și autoritatea soțului preot. În timpul facultății am parcurs literatură bisericească, tratate, articole în reviste și ziare bisericești, dar cu părere de rău am constatat că despre

preotese nu s-a scris aproape nimic. Acum, după zece ani de preoție, am înțeles care este rolul preotesei în parohie, iar în mintea mea a încolțit întrebarea: de unde această lipsă de interes pentru aceste ființe anonime, care au, totuși, un mare rol alături de soții lor, preoții Bisericii Ortodoxe?” (PVSA)

Cu siguranță, este o temă ce ar merita mult mai multe pagini, de aceea nu ar fi suficient doar un articol sau o broșură. De altfel, în finalul capitolului dedicat preoteselor, Danion Vasile recunoștea:

„E nevoie de cărți pentru preotese – atât de cărți care să le ajute pe preotese să își înțeleagă rostul, cât și de cărți care să le ajute pe fetele care vor să devină preotese să își dea seama dacă sunt sau nu pregătite să ducă o asemenea cruce. Vreau să le spun acestora că în vremurile în care trăim este nevoie, poate mai mult ca niciodată, de preotese cu sufletul curat, de preotese care să fie modele pentru femeile din parohie. Este o cruce foarte grea pentru o fată să se pregătească să fie preoteasă. Dar este și o cruce frumoasă, o cruce care împlinește. [...] Ar fi bine dacă, după citirea acestui articol, cititorii se vor ruga ca Dumnezeu să înmulțească numărul preoților vrednici și al preoteselor vrednice. Ar fi un semn că aceste rânduri nu au fost scrise degeaba...” (DV, pp. 226-227)

Cu binecuvântarea părintelui meu duhovnic, am purces deci la alcătuirea unei cărți care, nădăjduiesc, va fi de folos prin sfaturile care nu vin de la mine, ci de la sfinții Bisericii noastre, de la mari duhovnici, preoți și alți autori bisericești și, deloc în ultimul rând, de la preotese care și-au înțeles vocația și au dorit să-și împărtășească experiența și altor preotese, aflate la început de drum sau, poate, încă necăsătorite, dar aspirante la statutul și responsabilitățile de soție de preot.

Am structurat cartea în douăsprezece capitole, întocmai cu numărul celor doisprezece Apostoli ai Mântuitorului (nu mi-am propus acest lucru de la început;

doar după ce am alcătuit structura cărții am remarcat că împărțirea cărții delimitează acest număr de secțiuni).

Într-un **prim** scurt capitol, am arătat că, într-adevăr, preoteasa a rămas într-un nemeritat con de umbră, din care s-ar cuveni să iasă pentru a primi aprecierea meritată. Capitolul **al doilea** cuprinde un istoric și modele pentru preotese din Vechiul Testament, antichitate și Noul Testament, despre instituția diaconișelor și despre preotese în Apus și Răsărit. **Al treilea** capitol explică titlul de preoteasă, în timp ce **al patrulea** detaliază ce presupune pregătirea pentru a fi preoteasă. În capitolul **al cincilea** prezint pe larg grijile și responsabilitățile preotesei, datorate programului preotului. Continu în **al șaselea** capitol cu un buchet de calități ale buneii preotese, în timp ce capitolul **al șaptelea** explică rolul preotesei, adesea confuz atât pentru preoteasa însăși, cât și pentru credincioșii din biserică, ce au diferite așteptări, uneori depărtate de la ceea ce s-ar cuveni să ceară de la soția preotului lor. Un capitol special, **al optulea**, vorbește despre copiii familiei preotesei și preotului, iar **al nouălea** capitol tratează pe scurt problema văduviei preotesei, atunci când soțul ei preot trece la Domnul. Urmează un capitol, **al zecelea**, cu sfaturi folositoare de la preotese pentru alte preotese, iar capitolul **al unsprezecelea** include modele de preotese din România, vrednice de urmat. Cartea se încheie cu un capitol, **al doisprezecelea**, de concluzii, care include în final și o frumoasă „Rugăciune a preotesei” pe care orice soție de preot o poate rosti zilnic, alături de celelalte din canonul personal de rugăciuni.

Prin această carte, nădăjduiesc să contribui la umplerea golului existent în bibliotecile de carte duhovnicească, iar cartea să inspire scrierea unor alte lucrări pe această temă esențială. În același timp, îmi doresc ca ea să fie de folos oricărui cititor, aducându-i mai multă înțelegere și întărire în credință.

1. PREOTEASA ÎN UMBRĂ

Tăcerea din jurul preotesei

În cartea sa, „Femei biblice și o preoteasă model”, părintele Nicolae Streza pornește de la constatarea, în urma parcurgerii literaturii bisericești, „că despre preotese – soțiile preoților ortodocși – nu s-a scris nimic” și se întreabă:

„De unde această tăcere? De unde această lipsă de interes pentru aceste ființe anonime, care au totuși un mare rol alături de soții lor, preoți, în viața Bisericii, din parohiile ei?” (PNS, p. 5)

Acest aspect este abordat și în cartea „Pentru o Ortodoxie realistă: convorbiri cu Dan Ciachir” a părintelui Radu Dorin Micu. La întrebarea părintelui Micu, scriitorul Dan Ciachir afirma:

„Preoteasa reprezintă o categorie aparte. [...] Figura preotesei a rămas cvasi-necunoscută, inclusiv după căderea comunismului.” (PRDM, p. 173)

La replica părintelui că „e un personaj foarte discret”, Dan Ciachir nuanța:

„Foarte discret, dar important. Și ar trebui spus că, între atâtea zadarnice disertații, pe care nu le parcurg decât șapte-opt inși (atâția sunt, în general, cititorii unei teze de doctorat) ar merita o conturare a figurii preotesei.” (PRDM, pp. 173-174)

Remarcile părintelui Nicolae Streza și ale scriitorului Dan Ciachir scot în evidență un adevăr dureros, dar real: preoteasa, deși parte activă și profund implicată în viața Bisericii, rămâne în

continuare o prezență marginalizată în discursul teologic, pastoral și chiar cultural. Acest gol nu este doar o lipsă editorială, ci reflectă o problemă mai adâncă – aceea a lipsei de vizibilitate a vocației feminine în spațiul eclezial.

Tăcerea din jurul figurii preotesei nu este doar rezultatul modestiei personale sau al „discreției” menționate de interlocutori. Ea este și produsul unei tradiții care a valorizat rolul preotului, dar a trecut adesea cu vederea solidaritatea jertfelnică a celei care îl sprijină în mod constant – nu doar ca soție, ci și ca martoră tăcută a eforturilor, crizelor, bucuriilor și suferințelor pastorale.

Este timpul ca această „categorie aparte”, cum o numește Ciachir, să capete contururi reale, să devină subiect de cercetare, de reflecție teologică și de recunoștință comunitară.

Respectul vizibil și prezența invizibilă

După cum observa un autor contemporan originar din Canada:

„În timp ce preotul primește respectul și atenția care vin odată cu purtarea veșmintelor distinctive, soția sa lucrează adesea pentru comunitatea parohială fără nicio astfel de recunoaștere. Este foarte obișnuit ca preotul să fie așezat la masa de onoare în timpul banchetelor sau altor evenimente, în timp ce soția lui se află fie în bucătărie, fie cel puțin așezată separat. Soția primarului sau soția președintelui consiliului parohial este așezată lângă soțul ei, dar soția preotului nu este.” (PG, p. 46)

În contextul parohiilor din România, situația este

totuși diferită: preoteasa stă adesea lângă soțul ei sau împreună cu alte preotese, iar comunitatea îi acordă respectul cuvenit. Cu toate acestea, munca ei rămâne adesea mai discretă decât cea a preotului, iar vizibilitatea publică și recunoașterea formală nu coincid întotdeauna cu implicarea și contribuția ei.

O istorie uitată

„Însă acest tip de discreție – și umilință – menționat aici pălește în comparație cu cel al sutelor de femei care și-au însoțit soții în Gulag, în timpul persecuției sovietice împotriva Bisericii” (PG, p. 46), constata același autor. Aici se deschide o perspectivă istorică asupra unei suferințe tăcute. Dacă în vremuri de pace preoteasa este trecută cu vederea, în vremuri de prigoană ea devine aproape invizibilă. Alegerea de a-și însoți soțul în suferință – fără niciun privilegiu clerical, fără titluri, fără protecție – este un act de o discreție și o fidelitate extremă, care rar își găsește ecoul în paginile de istorie.

Într-adevăr, „ele au fost rareori subiectul unor articole sau cărți. Istoricii i-au recunoscut pe preoții-martiri sau pe mărturisitori, dar au scris puțin despre luptele soțiilor acestora.” (PG, p. 46) Această observație subliniază o lacună majoră în memoria colectivă a Bisericii și a istoriei recente. Dacă martiriul preoților este comemorat și documentat, jertfa tăcută a preoteselor rămâne nespusă. Este un apel implicit la reevaluarea narativului istoric și la acordarea unui loc de demnitate femeilor care au suferit în umbră – dar nu mai puțin eroic.

Un exemplu relevant îl oferă părintele american

ortodox Stephen Freeman:

„Există o soție de preot în Alaska, Matusca (preoteasa) Olga, care este cinstită de oameni ca o sfântă. Cazul ei nu a fost încă adus în fața Sfântului Sinod, dar, fără îndoială, va fi înaintat. Ea a fost moașă în satele din apropiere, cunoscută pentru generozitatea ei nemăsurată și chiar pentru minunile petrecute în urma rugăciunilor sale. Minunile continuă și în ziua de astăzi. Aștept cu nerăbdare canonizarea ei.” (FSF)

Între timp, Biserica Ortodoxă din America a proclamat oficial, în noiembrie 2023, canonizarea sfintei Olga din Alaska. Ea a devenit astfel cea dintâi femeie din America trecută în rândul sfinților. (VSO)

Matusca Olga este un exemplu rar de preoteasă a cărei viață de sfințenie iese la lumină. În contextul de azi în care soția preotului rămâne adesea în umbră, ea este o excepție care confirmă regula: o viață dăruită, dar aproape invizibilă pentru istorie. Faptul că ea este recunoscută spontan de credincioși drept sfântă arată că memoria colectivă păstrează, totuși, urmele acestor femei. Canonizarea Matuscăi Olga ar putea fi și un pas spre recuperarea acelei „istorii uitate” a preoteselor care au trăit sfințenia în discreție și tăcere.

2. REPERE ISTORICE ȘI MODELE ALE SLUJIRII FEMININE ÎN BISERICĂ

În cele ce urmează, vom face o incursiune în istoria slujirii femeilor în viața religioasă, urmărind modele din Vechiul Testament, Noul Testament și antichitate, cu accent pe rolul preoteselor și al diaconițelor, atât în tradiția Răsăriteană, cât și în cea Apuseană.

Modele pentru preotese, din Antichitate, precum și din Vechiul și din Noul Testament

În cartea sa despre viața și misiunea preotesei, încă netradusă în română, presvitera Athanasia Papademetriou arăta:

„Femeile în societățile antice erau, în general, tratate ca fiind subordonate bărbaților. Rolurile femeilor ca soții și mame erau considerate importante, însă prin Iisus Hristos femeile au fost înălțate și s-a revelat faptul că ele sunt incluse în planul lui Dumnezeu pentru mântuire. Femeile din Biblie și numeroase sfinte creștine, în special Născătoarea de Dumnezeu (mama lui Iisus Hristos), se remarcă drept modele deosebite pentru soțiile preoților și pentru toate femeile.” (AP, p. 1)

Cum ar spune vechii inmografi, cu adevărat, prin întruparea Cuvântului, firea femeiască s-a cinstit, și vrednică de slujire s-a arătat, precum Născătoarea de Dumnezeu mai înainte a închipuit. Sau, cum scria părintele Nicolae Streza:

„Domnul Iisus Hristos i-a ridicat pe oameni la o